

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ח שבט תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים עא | דף הכולל: ראש השנה ו.
דף היומי בהלכה: מסימן תקנ"א סעיף ט' עד אמצע סעיף י' הגה "ונוהגין להחמיר".
מוסר: שם עולם - פרק א' עד 'וראה עוד את חומר העוון'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ובעבור שהלשון קלה' עד שער השקר 'ויש בענין השקר'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

ההסבר המדויק של הפרופסור הצרפתי על התופעה הנדירה הנראית באבני הר סיני | מרטיט: מה ביקש הנער בן ה-12 מאביו בלילה שלפני האקציה הגדולה בגטו | "הפקדתי ונושעתי" – צרור סיפורים מופלאים מפיו של מנהל גמ"ח 'אהבת חסד' | 2073

על דא ועל הא

בתו של הרב ויינר ז"ל התעוררה בבהלה,
ומיד בבוקר שאלה את אמה: "האם יכול
להיות שאבא נשאר חייב כסף למישהו?"

מעשה מצמרר שאירע לפני שבועיים הממחיש את הזהירות העצומה הנדרשת במזון | מגזין 'במה'

בתו התעוררה בבעתה ומיד בבוקר שאלה את אם המשפחה:
"האם יכול להיות שאבא נשאר חייב כסף למאן דהו?"
האלמנה ענתה מיד: "לא נראה לי שיש לו חוב".
שאלה הבת: "אולי היה חייב משהו לאור יוסף?"
האלמנה תח' הגיבה בחרדה: "אכן, לפני שבוע אבא אמר לי
כמסיח לפי תומו: 'אני חייב עשרה שקלים לאור יוסף!'
בני המשפחה יצרו מיד קשר עם הרב אברהם דיין מארגון 'אור
יוסף', שאמר בפה מלא "אני מוחל לרב שמשון בן עקיבא מיכאל",
לא לפני שבני המשפחה שילמו את הסכום ואף תרמו סכום נוסף
לצדקה לעילוי נשמתו הטהורה.
והחי יתן אל ליבו.

(מגזין במה 124)

המעשה אירע לפני שבועיים. בשכונת רמת שלמה בירושלים
הלך לבית עולמו הרב שמשון ויינר זצ"ל, מדמויות ההוד של
השכונה. רבים הכירוהו מהכותל המערבי, לשם היה מקפיד
לצעוד רגלית מדי שבת בשבתו עשרות שנים, בשנות שיבה כמו
בחרות, ובצום תשעה באב היה יושב על רצפת הכותל ומקונן
בבכיה שעות ארוכות עד חצות היום על חורבן הבית.
הוא היה דמות נחבאת אל הכלים במלוא מובן המילה, ויחד
עם זאת האיר פנים לכל אדם, השתתף בקביעות בשיעורי תורה
ובמסגרות לימוד בבוקר ובערב, ונזהר ביותר בממון חבירו. למרבה
הכאב והצער לאחר שנדבק בנגיף הקורונה נסתלק לבית עולמו.
למחרת הלילה בו נטמן הגיע המנוח בחלום לבתו ואמר: "יש
לי חוב כספי לארגון 'אור יוסף'".

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האם אפשר להסביר דבר כזה?! ארנק גדוש מונח במשך שבועיים בין ספסליו של אוטובוס ערבי ואף אחד אינו שם לב אליו, ובדיוק כשבעל האבדה נזכר מהקב"ה, העניינים מתגלגלים במהירות שיא עד שהארנק מגיע אליו הביתה בלי שום מאמץ!

דעה קניית - מה הסרת

רגעים חזר ונעמד והמשיך להתפלל כרגיל, ואף צבע פניו חזר לו כאילו לא אירע מאומה.

לאחר שמו"ע הסיר החסיד את תפיליו, יצא החוצה וחזר כעבור כמה רגעים כשהארנק בידו ופניו צוהלות. לאחר התפילה ניגש אליו רבי ישכר לייב וצ"ל ושאל אותו מה חשב אז באותה עת כשגילה שהארנק איננו.

השיב לו אותו חסיד: הן הייתי קודם התפילה במקוה, וכשראיתי שהארנק איננו, הבנתי שהוא נפל שם על הארץ. רציתי מיד לרוץ החוצה אל המקוה כדי להציל את כספי, אך חשבתי כך: הלא בדרך הטבע הארנק אינו צריך להיות שם במקום שנפל, שהרי רשות הרבים הוא ומסתובבים שם אינשי דלא מעלי. אלא מאי? יתכן שהקב"ה עשה נס והסתירו מעיני בני אדם. ובכן, אם נס הוא, מה לי ללכת באמצע התפילה, והרי אם נס הוא, שעה קטנה לא תעלה ולא תוריד, וכי קשה לו להקב"ה לשמור אותו עוד שעה קטנה?! ואכן כשסיימתי את תפילתי יצאתי החוצה אל המקוה ומצאתי אותו מונח על הארץ...

התבטא אז רבי ישכר לייב: את ההתלהבות וההשתפכות הנפש שהיו לו לאותו חסיד, כבר ראיתי אצל חסידים אחרים גם-כן, אבל אותו ישוב הדעת שהיה לו לאותו חסיד - לא זכיתי לראות מעודי. סיפר יהודי מן החברים היושבים ומקשיבים לקול השיעור, שפעם אבד לו ארנק מלא בכרטיסי אשראי על אוטובוס בבעלותו של ערבי מהכפרים הערביים, כשנסע אתו מביתר ת"ו לירושלים עיה"ק תובב"א.

במשך שבועיים תמימים ניסה להשיג את בעל האוטובוס אך העלה חרס בידו. במשך כל אותם שבועיים, עקב אחרי מצבם של כרטיסי האשראי, וכשראה שאין מושכים בהם כסף, לא ביטל אותם. בתום שבועיים, עלו במוחו ניצני יאוש ובשל כך החליט לבטל את כל כרטיסי האשראי, אך לפני שהתקשר לחברות האשראי לבטלם, החליט להתיישב מעט, לומר 'אמר רבי בנימין' וליתן פרוטה לצדקה.

כיון שעשה כך, תוך כדי דיבור צלצל הטלפון שלו. על הקו נשמע קולו של יהודי שמבשר לו: "אני נוסע כעת באוטובוס מבית שמש ת"ו לירושלים, והנה נתקלה רגלי בחפץ כלשהו, הרמתיו וראיתי שמדובר בארנק מלא בכרטיסי אשראי, הרי שלך לפניך..." היהודי המוצא המשיך וסיפר: "בדרך הטבע לא היה שום סיכוי שאדע כבר עכשיו, בעודי יושב באוטובוס, מה מספר הטלפון של

שח הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א: סיפר לי יהודי, מנהל חנות, שביקש לפרסם מבצעים לסחורתו, אך היות וידע שאם יפרסם סתם כך, ירגיש לאחר מכן שהפרסום הוא שהביא לו את הברכה וההצלחה, והוא יתרחק בגלל זה מהקב"ה - גמר אומר בלבו לעכב את הפרסום עד שירגיש בלבו היטב שהפרסום אינו יכול להועיל לו מאומה, ושהוא עושה אותו רק משום שכך היא דרך העולם.

וכך עשה, הוא עיכב את הפרסום, עד שהידיעה התנחלה בלבו, ורק אז פרסם את המבצעים מתוך הכרה שהוא עושה מה שמוטל עליו מצד סדר העולם.

סיפר לי היהודי, שקרו לו דברים שהוא עצמו לא שיער ולא פילל. וקיצור הדברים היה כך: מחמת סיבות שונות, הקהל העיקרי שנחשף לפרסום לא היה קהל היעד של המבצעים, ולא היה זכאי ליהנות מהם לפי הכללים שנקבעו, ואילו הקהל הזכאי למבצעים, שהיה היעד העיקרי של הפרסום, לא נחשף אליו כלל. כך שהתברר למפרע שהפרסום לא הועיל מאומה.

והנה באותו זמן ממש התקשרו מחברה מפורסמת לעשות אצלו הזמנה גדולה מאוד, וצריך היה להתמסר כל כולו בשביל לספק להם את הסחורה. ואז התברר לו, שאילו היה הפרסום פועל את פעולתו, לא היה יכול להתמסר בשביל הזמנה זו, שהרי היה צריך להתמסר למכירות קטנות של שקל ושני שקל וכו'. כעת נתברר לו שהקב"ה עזר לו שהפרסום לא פעל את פעולתו, כי דווקא משום כך זכה לברכה והצלחה מופלגת.

המוסר השכל העיקרי מסיפור זה הוא, שרק כשהאדם מתבונן בידיעה זו שהקב"ה מנהל את העולם, רק אז תשרה בו הברכה, וכשתשרה בו הברכה, יתכן שלא יצטרך לעשות מאומה, וגם אם יצטרך לעשות משהו, ברכה זו תאיר את מוחו לדעת כדת מה לעשות.

הרה"צ ר' מרדכי חיים סלאנים זצ"ל סיפר מה ששמע מהרה"ק רבי ישכר לייב מסלונים זיע"א, שפעם נקלע לעיר אדעס ומצא שם חסיד שמואל' מסלונים זיע"א, שפעם נקלע לעיר אדעס ומצא שם חסיד ליובאוויטש שהתפלל בדביקות גדולה. כשהגיע ל'ויברך דוד' ראה איך שהוא מכניס את ידו לכיס להוציא את ארנקו כדי לתרום פרוטה לצדקה כדאיתא בהלכה, והנה גילה שהארנק איננו. הוא ראה איך אותו חסיד נעשה חיזור כסיד בגלל אבדן ארנקו שהיה בו כסף רב, אך מיד התיישב על מקומו, התבונן מעט, וכעבור כמה

בעל האבדה, אלא ששאלתי ליושב לצידי אם הוא מכיר את השם הרשום על כרטיסי האשראי, והוא אמר לי מיד: "הן! הלא זה פלוני שהתוודעתי לו רק לפני שבוע ימים"...

באוטובוס שנסע אז מבית שמש לירושלים, ישב יהודי אחר מתושבי ביתר, הארנק נמסר לידי והוא הביאו לאחר כמה שעות עד לפתחו של בעל האבדה... וכי אפשר להסביר זאת? האפשר להבין כיצד ארנק מלא וגדוש נמצא בין ספסליו של אוטובוס ערבי ואף אחד אינו שם לב אליו?! האפשר להבין מדוע בדיוק אז, כשבעל האבדה נזכר מהקב"ה, רגלי יהודי נתקלות בארנק, ומשם העניינים מתגלגלים במהירות שיא עד שהארנק מגיע לפתחו של

בעל האבדה בלי שום מאמץ?! ובכן, זוהי עובדא אחת מיני אלפי עובדות המעידות על כך, שכאשר האדם מתיישב בדעתו, בהרבה מן המקרים לא יצטרך לעשות מאומה.

סיכום הדברים הוא, שעל האדם להתיישב בדעתו, ואז יקרה אחת מן השתיים: או שלא יצטרך לעשות מאומה (ואם אינו מרגיש כך, כפי הנראה הוא צריך להתיישב בדעתו יותר), או שיצטרך לעשות, אבל האור שיאיר בו מחמת אותו ישוב הדעת, הוא זה שיראה לו מהו הדבר הנכון לעשות.

(הבינני)

פרשת השבוע

באותם ימים הוצרכתי לשהות בפריז, ונטלתי עמי את האבנים האלו כדי להראותן לידידי שם. באותו מקום שהה מומחה לגיאולוגיה, הראיתי לו את האבנים ושאלתי האם הוא יודע לתת הסבר מדעי למחזה הזה

מהו החומר הכסוף הנמצא בעורקי האבנים של הר סיני, וכיצד הוא חלחל לתוכן? - ההסבר המדהים של הפרופסור הצרפתי

חומר הקרוי 'מגנזיום', והוא עשוי ממתכת, והחומר הזה נדבק על האבן. והסביר, כי מן הסתם צריך לומר שבראש הר סיני היתה שכבה גדולה של מגנזיום, ובמעמד הר סיני כאשר ירד הקב"ה על ההר, התחמם כל ההר מאוד, וכתוצאה מכך נמסה השכבה הזו, ומאיך התחממו כל אבני ההר, וכך כאשר פגשו האבנים את החומר הזה, נכנס לתוכם המגנזיום עד עצם היום הזה.

[וייתכן כי ענין זה נרמז במאמר הכתוב "הרים נזלו מפני ה' זה סיני" (שופטים ה, ה), אשר האש הגדולה גרמה להמיס את החומר הזה המצוי על ההר. ואכן במעמד הר סיני התחמם כל ההר מאוד, ולזה אין אנו צריכים לאותו גיאולוג - שהרי פסוק מפורש הוא: "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן (שמות יט, יח). ואין כוונת המקרא לומר שהאש שירד בה הקב"ה היא שהעלתה עשן, שהרי ודאי אין זה כבודו של מקום שיהיה עשן יוצא מהאש, ואפילו אש המערכה לא היתה מוציאה עשן מפני כבוד המקדש, כפי שאמרו בגמ' (יומא כא, ב). אלא מחמת החום שיצא מאותה אש, התחמם כל ההר מאוד, וממילא כל החומרים הדליקים שהיו טמונים בו החלו לבעור, והם אלו שהעלו עשנם כעשן הכבשן.

ומכאן יש לנו להבין מה רב היה חומה של האש הזו, כי הרי אם נדליק אש על האדמה במשך שבוע ימים, כאשר בכל אותו הזמן נעמיד לרשותה שמנים וחומרי בעירה לרוב, ונרצה לבדוק עד היכן מחממת האש את מה שתחתיה - נראה כי כבר מטר או שנים בעומק האדמה יהיה העפר קר כאילו אין בעירה בוערת מעליו, כי טבעה של האדמה שהיא חוסמת את החום. ואילו במעמד הר סיני מבואר כי כל ההר על תכולתו בער והעלה עשן.

"והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן (שמות יט, יח)

מעשה מופלא סיפר הגאון רבי עמנואל טולידנו שליט"א: לאחר מלחמת ששת הימים כאשר כבשו את סיני, היו כמה שהלכו להביא אבנים מהר סיני, מאותו מקום שעליו קבלנו את התורה. היה יהודי כאן באזור, מלמד בתלמוד תורה, שהביא גם הוא אבנים כאלו ומכרם, ואני קניתי ממנו מספר אבנים על מנת לחלקם לידידים ומכרים.

באבנים הללו ראו דבר פלא, שעל כל אבן ואבן, מכל צדדיה וכיווניה, השתקף מעין ציור של 'סנה' - שיח קטן. האבן היתה בצבע חום, ובתוך האבן הופיעה צורת שיח הסנה בצבע אפור. וביותר, אף אם תקח את האבן הזו ותשברנה למספר חלקים, על כל חלק וחלק יופיע הציור הזה, והוא פלא.

התופעה הזאת הוזכרה כבר לפני שנים רבות במכתב שנשלח אל יהודי ספרד [עוד טרם גירוש ספרד], ובו מתאר הכותב את התופעה המופלאה הזו, ושלח להם אבנים כאלו. ובמכתבו הביא את דברי ה'אבן עזרא' שכתב כי מקום הר סיני היה קרוי בתחילה 'הר האלוקים' או 'הר חורב', וכאשר נתגלה ה' עליו בסנה אז הוקבע שמו להקראות 'הר סיני' (ראה באב"ע שמות ג, ב).

באותם ימים, כאשר היו האבנים בידי, הוצרכתי לשהות בפריז, ונטלתי עמי האבנים האלו להראות את הפלא לידידי שם. באותו מקום שהה פרופסור גוי, שהתמחה בתחום ה'גיאולוגיה' [שהוא מדע האדמות והאבנים]. הבאתי לפניו האבנים האלו ושאלתי את פיו האם יודע הוא לתת הסבר מדעי למחזה הזה.

מיד אמר, כי החומר הכסוף הנמצא במרכזה של האבן, הוא

וללמד ש'עמו אנכי בצרה', וכאשר עם ישראל שרוי בצרה אף הקב"ה שרוי עמהם באותה צרה. אך רצה הקב"ה שעם ישראל יקחו איתם את המסר הזה לכל הדורות, לא רק כמאורע שהיה פעם אחת ונגמר, אלא תמיד ובכל מצב ידעו בניו האהובים שהקב"ה נמצא עמם, על כן סיבב שכל אבן ואבן תעיד עדות בעצמה, ואבן מקיר תזעק ותאמר גם בימינו: התבוננו וראו כי בסנה נגלה ה'! ללמדנו שאף במצב של סנה, כאשר קוצים ודרדרים יסובבנו, ה' נמצא עמנו.

במשנה בסנהדרין (מו, א): "אמר רבי מאיר, בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי", וביאר רש"י: 'קלני' מלשון 'קל אינני', כאדם האומר 'ראשי כבד עלי'. כביכול הקב"ה מצטער וכואב את כאבו של אותו יהודי השרוי בצער. ועל מי הוא מדבר שם, על אותו חוטא אשר נידון בבית דין למוות, ועליו השכינה אומרת כן.

אמור מעתה, מה גדול צערה של השכינה כאשר צדיקים ותלמידי חכמים שרויים בצער. וכשאנו רואים בימינו רבים וטובים מבני עמנו שהולכים לעולמם רח"ל בעקבות המגפה המשתוללת בחוצות, עלינו להפנים את היסוד הזה, שהקב"ה מצטער עמנו בצרה זו, ובתפילותינו שאנו מתפללים על הישועה, נכווין על ישועתו ית' כביכול, שיושיע לעצמו ע"י שיגאל אותנו מצרותינו.

(גיליון 'דעת ואמונה')

ואף בגודלה - היתה האש גדולה מאוד, כמאמר הכתוב: "וההר בוער באש עד לב השמים" (דברים ו, יא), ומחמת הגודל הזה פחדו ישראל לשמוע את הדברות מפיו של הקב"ה "כי יראו מפני האש הגדולה".

והמעמד הזה שהיתה האש על ההר, היה לאורך כעשרה חודשים, החל ממעמד מתן תורה ועד אחד בניסן שהוקם בו המשכן, כמבואר ברש"י (תענית כא, ב ד"ה אל מול), שכל אותו הזמן שרתה שכינה בהר וניתנו להם המצוות שם בקולות ולפידים].

ומחמת החום הזה נמס כל המגנזיום שמעל ההר וחלחל אל תוך האבנים החמות, וכאשר התקרר ההר לאחר שהסתלקה ממנו שכינה, התקבע החומר הזה בתוך האבנים ונותר בהם לעולמי עד. כך ביאר אותו פרופסור.

אלא שכאשר שאלתי אותו כיצד נעשה החומר הזה דווקא בצורה של סנה, ומדוע גם כאשר נחלק האבן לכמה חלקים תישאר דמות הסנה בכל חלק וחלק, לא ידע לבאר פשר התופעה. אכן יודעים אנו כי אין מקרה בעולם, הכל מכוון בכוונה תחילה, ומטרה יש לכל מאורע קטן כגדול. ונראה כי תופעה זו שעשה השי"ת להראות דמות סנה בתוך כל אבן ואבן שהיתה במעמד הר סיני, לימוד גדול יש לנו בה.

כי הלוא למדנו שהתגלה ה' למשה מתוך הסנה כדי להורות

הסיפור היומי

"בשעה שש בבוקר, כשהיינו צריכים לצאת למגרש, ועדיין היה קצת חשוך, אבא הסתכל על השמים לראות אם הגיע הזמן ואמר לי שאני יכול לברך ולהניח תפילין. היו לי רק רגעים ספורים..."

מרטית: מה ביקש הנער בן ה-12 מאביו בלילה שלפני האקציה הגדולה בגטו

וביקשתי שירשה לי לפנות בוקר להניח תפילין, על אף היותי בן שנים עשרה וארבעה חודשים בלבד, היות ויתכן שיהיה זה היום האחרון בחיי, ורצוני לזכות לבוא לעוה"ב לאחר הנחת תפילין. "אבא הסכים לבקשתי. בבוקר, בשעה שש, כשהיינו צריכים לצאת למגרש הדימוקרטים ועדיין היה קצת חשוך, אבא הסתכל על השמים לראות אם הגיע זמן תפילין ואמר לי שאני יכול לברך ולהניח תפילין.

"היו לי רק רגעים ספורים. הנחתי בפעם הראשונה בחיי תפילין, הספקתי לומר רק פרשת אחת של 'שמע', ומיד רצנו למגרש, כיוון שמי שימצא לאחר השעה שש בבוקר בבית - ירצחו אותו..."

(גיליון 'אייר נזר')

הקטע המרטיט הבא מופיע בכתבי זכרונותיו של הרב יצחק אלחנן גיברלטר זצ"ל.

"היה זה בחודש מר חשוון תש"ב. באותו זמן התקיימה האקציה הגדולה ביותר בה נלקחו אל המוות כארבעים אחוזים מתושבי הגטו. ארבעה עשר אלף אנשים, נשים וטף נלקחו לפורט התשיעי להריגה.

"הגרמנים הודיעו קודם לכן על האקציה, ואנו ידענו שמספר הנלקחים יהיה גדול. זכורני שלילה קודם אמר לי אחי ר' רפאל: "בא נראה את השמים והכוכבים ונתפלל לריבוננו של עולם שיתן לנו לזכות ולראות גם מחר את השמים הטהורים והכוכבים".

"באותו הלילה הנורא לפני האקציה פניתי אל אבא זצ"ל,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"גם המשגיח בישיבה אמר לי שאני כבר צריך לשמוע שידוכים, אבל אמא שלי מאוד מצטערת מכך שאעקוף את האחים הגדולים שלי. מה לעשות?"

הוראות, הדרכות ומעשים ממוזן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, אשר נרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א בחור ישיבה צעיר, כבן עשרים ואחת, נכנס אל מרן שליט"א ושאל: "יש מעלי אח ואחות שעדיין לא התחתנו, וכעת הגיע זמני להתחיל לשמוע שידוכים, וגם המשגיח בישיבה אמר לי שאני צריך לצאת לשידוכים, אך אמא שלי מאוד מצטערת מכך שאני אעקוף את האחים הגדולים שלי, ואני לא רוצה לצער אותה ולפגוע בה. א"כ מה לעשות?"

סגולות וישועות

כעבור כששה שבועות מודיעים לי המפקידים המאושרים שהם ניצחו אותי... ב"ה הבת שלהם התארסה, והשידוך שהם עשו מאפשר להם להשאיר את ההפקדה בגמ"ח. שמחתי בשמחתם, ואני מוכן לספוג עוד ניצחונות שכאלו...

"הפקדתי ונושעתי" - הרב הלל קופרמן שליט"א מנהל הגמ"ח המפורסם 'אהבת חסד' מספר על 'הישועות והתשואות' של המשקיעים בגמ"ח

מן הבנק ולהפקיד את הכסף בגמ"ח. האשה עסקה מעט בהוראת ציור לילדי בית הספר. מאז נישואיהם היא ארגנה חוגים לציור, אך ללא הצלחה גדולה. "והנה, נכנסה ההפקדה בגמ"ח 'לפעולה'... שבוע לאחר ההפקדה חזר אלי אותו אברך וסיפר בהתרגשות רבה: 'ראינו בחוש סייעתא דשמיא! למחרת ההפקדה בגמ"ח הלכה אשתי עוד פעם לאחד מבתי הספר הידועים, למרות העובדה שפעמים רבות פנתה אליו ונדחתה. היא חילקה פעם נוספת לילדות דפי פרסום על חוג לציור שהיא מקיימת, ותוך ימים ספורים התארגנו כמה קבוצות מבית ספר זה. ההכנסה שנוספה לה מחוגים אלו הייתה לא רק 250 דולר לשנה כי אם 400 דולר לחודש...!' "ויש לסיפור המשך. לאברך הזה יש אחות - נערה שסיימה לימודיה בסמינר ועדיין לא מצאה זיווגה. היו לה מילויי מקום מעטים, אך רוב הזמן הייתה מובטלת. היא ראתה את התלהבות אחיה מן השינוי הדרמטי שחל אצלו מאז הפקיד את כספו בגמ"ח, ואחרי שהתגברה על חשדנותה הפקידה בגמ"ח את הסכום הלא גדול שהיה לה באמתחתה, ליום בו תינשא אי"ה. וממש לא ייאמן, או שמא ייאמן וייאמן... למחרת מתקשרת אליה מנהלת בית

קשה לתאר את מגוון הגמ"חים הקיימים כיום בכל רחבי ארץ הקודש, אבל מה שברור הוא שאותם גמ"חים מצילים רבבות משפחות ממצב של קושי ומחסור. אחד מהוותיקים שבהם הוא הגמ"ח המפורסם בירושלים, גמ"ח 'אהבת חסד' הקיים בואכה ישיבת מיר - מפעל חסד ענק שכל כולו בנוי מכספי אברכים ונדיבים המפקידים כספם בביטחון ובשמחה בגמ"ח. מנהל הגמ"ח הרב הלל קופרמן שליט"א מספר: "אברך, תלמיד ישיבת מיר, קיבל מתנות לחתונה ונשאר בידו סכום של 4,000 דולר. הוא הפקיד אותם בבנק וקיבל עבורם 250 דולר כרווח שנתי. כאברך בן תורה ייסר אותו מצפונו. הוא רואה כל כך הרבה אנשים דחוקים וסובלים שאי אפשר להתעלם מסבלם. הזוג הצעיר החל להסתפק האם מחובתם להשאיר כסף זה בבנק כדי לסייע בפרנסתם הדחוקה, או שמא עליהם להלוות סכום זה לנצרכים. "כששוחחתי אתם אמרתי להם, שבמידה ויפקידו את הכסף בגמ"ח אין ספק כי ברכת ה' בוודאי תהיה גדולה יותר מ-250 דולר שנתיים. ההחלטה לא הייתה קלה. הם חונכו שאסור לסמוך על הנס, אך לבסוף החליטו שעליהם לבטוח בה' ולוותר על ההכנסה

בשידוכים. לפני כארבעה חודשים הזדמנה לידי כתבה על הגמ"ח שלכם. חשבתי בלבי: בכספת בבנק מונח לי סכום כסף נכבד, וגם בתכניות חסכון. אני ואשתי מרבים להתפלל שהקב"ה יעשה עמנו חסד שנזכה לראות בחופת בנו זה. האמנו שאם נעשה מעשה וניתן את כספנו להיטיב עם אנשים רבים, גם הקב"ה יגמול עמנו חסד. לא עבר חודש מאז ההפקדה והגיעה לבני הצעה שמצאה חן בעינינו. התפללתי לה' שתי תפילות: א. שנזכה לראות בקרוב בנישואי בנו. ב. שנוכל להמשיך להפקיד כסף זה בגמ"ח, וב"ה שתי התפילות הללו התקבלו. ב"ה היום באת לאחל מזל טוב בחתונת בני, וגם הסתדרנו עם ההוצאות הכספיות של שידוך זה בלי להוציא את הכסף מהגמ"ח. ברור לי שבזכותכם זכיתי לשמחה זו, ולכן אני כה שמח לקראתך!".

והסיפורים האמיתיים ממשיכים וזורמים מפיו של הרב קופרמן:

"הגיע אלי זוג שבתם בת 22 מחכה לזיווגה. הם ביקשו להפקיד בגמ"ח את הכסף שהכינו עבור נישואיה. אמרתי להם שאני מתלבט האם לקחת הפקדה זו, כי אני מסופק בין טובתם לטובת הגמ"ח. לבסוף אמרתי להם: בשבילכם זו אכן טובה גדולה, מפני שהשותפות שלכם עם הגמ"ח תוסיף לכם זכויות רבות מאוד; ומהניסיון ראיתי כמה פעמים שאלו המפקידים בכונן זה, תוך שבועות מספר בעזהשי"ת התבשרו בשורות טובות. אולם לגמ"ח לא מועילות כל כך הפקדות גדולות לתקופות קצרות. אך כיוון שכוננתכם לטובה ואנו חפצים בטובתכם, נזכה אתכם להיות שותפים עמנו.

"הם הפקידו את כסף הנדוניה והלכו בציפייה לישועה. כעבור כשישה שבועות מודיעים לי המפקידים המאושרים שהם ניצחו אותי! ב"ה הבת שלהם התארסה והשידוך שהם עשו מאפשר להם להשאיר את ההפקדה בגמ"ח. שמחתי בשמחתם, ואני מוכן לספוג עוד ניצחונות שכאלו..."

"ועוד מעשה ביהודי יקר שהפקיד בגמ"ח, לאחר התלבטויות רבות מאוד, סכום לא גדול. הוא בירר פעם ועוד פעם על יתרונות הגמ"ח, כמה שווה הונו העצמי. בקיצור - מלא דאגות. לאחר זמן כשעקב אחרי פעילות הגמ"ח וראה גם שיכול למשוך את הפקדתו ללא קשיים, הגיע יום אחד והפקיד סכום נוסף גדול יותר. היינו צריכים לשטוף את הידיים אחרי ספירת הכסף, השקיות היו מרופטות ושחורות מאבק! האיש החזיק במשך שנים את כספו בעליית הגג בביתו, משום שלא היה לו מקום אחר לשים את הכסף. ניכר היה שיש לאדם זה עוד הרבה כסף, אך הוא חושש לאמינות הגמ"ח.

"בדרך כלל אין אנו נותנים מידע על היקף הגמ"ח מטעמים מובנים, אולם כיוון שראינו את התועלת שבדבר לקחנו אותו לשיחה, נתנו לו תמונה על הקרן הקבועה של הגמ"ח ועל הפיקדונות שבאמתחותיו. הוא ראה שהגמ"ח מנוהל בצורה תקינה ויציבה, ויש מספיק כסף בקרן הגמ"ח כדי שלא ניפול. לאחר ימים ספורים הוא הגיע עם סכום נוסף וגדול יותר. הוא

הספר ומבקשת ממנה שתי בקשות: שתמלא את מקום המחנכת בכיתה ח' למשך שלושה חדשים, ובנוסף - שתהיה אחראית בבית הספר לכל פעילות שעות הפנאי!..."

"לפני שנים מספר, אחד מידידי שפרנסתו ב"ה טובה החזיק הפקדה יפה בגמ"ח. הוא סיפר לי שהציעו לו לקנות בכסף זה דירה בפרויקט חדש כדי שיקל עליו בעתיד לחתן את ילדיו. עוררתי אותו שמכיוון שכל כך הרבה יהודים נמצאים במצוקה כספית, אולי ראוי יותר להשקיע בגמילות חסדים.

"החליט האברך שראוי לשאול על כך שאלת חכם. הוא ניגש למורו ורבו מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, הציג את השאלה בפניו וכך השיב לו מרן זצוק"ל: 'אם רצונך להשקיע את כספך בדירה מותר לך. אך לו לקולי תשמע, תשקיע הכל בגמ"ח'. והוסיף ואמר לו: 'כל הרווחים שחשבת לקבל - תקבל יותר'.

"הוסיף האברך לשאול: 'ומה עם תכניות החיסכון שיש לי בבנק, אולי מחובת ההשתדלות כלפי הילדים שלי שאשאר אותם בבנק?'. ענה לו מרן הגרש"ז זצוק"ל: 'אדרבה, דווקא מצד ההשתדלות תשבור אותם ותפקיד אותם בגמ"ח. תשאיר לקב"ה לדאוג לכלכל אותך בדרך שהוא רוצה, ואל תשקיע בשום דבר אחר חוץ מצדקה'.

"ואני מכיר גם את סופו של הסיפור. אברך זה נהג כעצת מרן זצוק"ל, השאיר את כספו בגמ"ח, ואף הוסיף לך גם את כספי תכנית החיסכון שלו. נכון להיום, יש לו יותר מפי חמישה בפיקדונות בגמ"ח... פגשתי אותו בזמן האחרון, והוא אמר לי שהידידים שלו שהשקיעו בדירה בפרויקט הרוויחו אך מעט, והוא ב"ה נתקיימה בו ברכת ה' כפי שאמר לו רבו זצוק"ל, וזכה לאלפי מצוות וגם להצלחה כלכלית".

והנה עוד סיפור: "יהודי ת"ח מחנך ומרביץ תורה התקשר אלי וסיפר שקרא כתבה על הגמ"ח ויש לו סכום נכבד בבנק, והוא ורעייתו מבקשים להיפגש עמי ולהתוודע לפעולות הגמ"ח מקרוב. בפגישה הם התעניינו ושאלו שאלות גיוניות וענייניות על הגמ"ח, והחליטו להפקיד את הסכום שבידם בגמ"ח. מכיוון שהם פחדו להסתובב עם סכום כזה ברחוב, ביקשו ממני להיפגש בבנק.

"ביום הפגישה קיבלתי טלפון שאין צורך לבוא לבנק, הכסף בביתם. שאלתי את הבעל: מה גרם לך לא לפחד? ענה לי: 'לימדתי היום בשיעור את הגמרא ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, וחשבת בלבי: הרי כוונתי היא למצווה ואין לי מה לפחד'. הוא גם נתן הוראה לשחרר כספים מופקדים בתכניות בבנק והפקידים בגמ"ח. "אחרי תקופה לא ארוכה התקשר אלי ובישר לי שב"ה זכה לארס את בנו בשעטו"מ, והחתונה בתאריך פלוני ובמקום פלוני והוא ישמח לראותי. כשהגעתי לחתונה הוא קיבל את פניי בשמחה ובמאור פנים משל הייתי מחותן ראשי. הייתי מופתע. מה לשמחה גדולה זו בראותו את פניי? הוא משך אותי החוצה מן האולם וסיפר לי בהתרגשות את הסיפור הבא:

"בני זה, החתן דנן, אף שהוא בחור מצטיין התקשה

של דבר הוא נעתר לי, והפקיד סכום יפה בגמ"ח. לאחר חמש שנים הגיע אלי במטרה למשוך את כספו: 'יש לי הצעה טובה להשקעה בנדל"ן וזקוק אני לכסף המצוי בגמ"ח'. כמובן מאלין, השבתי לו את הפיקדון.

"לא עבר חודש והיהודי חזר בבהלה וסיפור בפיו: 'אני סובל מתסמונת חורף. במשך שנים רבות הייתי נתקף בתחילת כל חורף בכאבי גב, בתעוקות חזה, בשפעת חוזרת פעם אחר פעם ועוד מרעין בישין. וראה זה פלא, מאז שהפקדתי אצלך את הכסף לפני חמש שנים עברתי חמישה חורפים בלי כאבים. הכל נעלם כלא היה! והנה, לפני חודש אחרי שמשכתי מהגמ"ח את הפיקדון, חזרו כל תחלואי החורף כמקדם'. הוא הוציא מתיקו את הסכום שהוציא ואמר: 'עשה עמי חסד - קח אותו חזרה לגמ"ח...!'" (גיליון 'פרפרת', מתוך 'מוסף שבת קודש' יתד נאמן סוכות תש"פ - הרב ב. הלחמי)

הודיע שהסכום ניתן רק לחודשיים, התלבטנו האם לקחת סכום גדול לזמן קצר, ובכל זאת החלטנו לקחת.

"עברו שנתיים וחצי והאיש לא רק שלא הוציא את כספו, אלא בא להוסיף עוד כסף... יהודי יקר זה אמר לנו, כי מאז ההפקדה חלה ברכה בעסקיו ולא הזדקק לכסף שהפקיד אפילו בזמן שחיתן את בתו וקנה לה דירה. 'והחשוב מכל', כך אמר, 'בכל השנים הארוכות שהכסף היה מוחבא אצלי, הייתי טרוד בדאגות ובכאבי ראש אולי יבואו 'אורחים' כדי להציץ בעליית הגג... כעת לא זו בלבד שהסיט התמידי חלף, תחתיו באה תחושה נעימה וחיובית שבכל רגע ורגע נהנה מישוהו מכספו, ואני שותף לעשייה כל כך גדולה".

ממשיך הרב הלל ומספר: "המעשה האחרון עוסק ביהודי אמיד שהצעתי לו כמה פעמים שיפקיד בגמ"ח סכום נכבד. בסופו

הש"ת היומי

התכוון לחתום על הצ'ק את שמו - 'יהודה', אך בטעות השמיט את האות דל"ת. מה עושים?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

למחקו כדי לתקן את הספר תורה. לפי"ז באחורי הצ'ק שאין שם צורך תיקון יהיה אסור, וכ"כ המקדש מעט בגדולי הקדש ס"ק י"א, שלפי הש"ך אם כתב על נייר או כלי יהיה אסור למחוק, שרק על ס"ת יש צורך תיקון. לכן יש להחמיר שלא למחוק בידיים אלא יחתום עוד פעם חתימה מלאה, ויכול להפקידו אף אם יגרם בזה איבוד, כיון שמן הדין אינו קדוש.

והטוב יעשה כפי שיעץ ידידי הרב אלימלך בש שליט"א, שיפקידו ע"י חלפן במערכת סריקה וכך ישאר הצ'ק בידו, ויחתוך מקום השם ויגנוז, שזה התיר הש"ך שם אף שלא לצורך תיקון.

שאלה: הרב יהודה ישראלי קבל צ'ק בסך 500 ₪, וכדי להפקיד אותו בבנק חתם את שמו מאחורי הצ'ק. אך כשכתב 'יהודה' טעה ושכח את הדל"ת באופן שנכתב שם הקדוש. השאלה האם יש איסור למחוק, או שכיון שלא היתה כוונתו לשם הקדוש מותר למחוק? ולהצד שאסור למחוק, האם מותר להפקידו בבנק, כשידוע שלאחר ההפקדה משמידים את הצ'ק?

תשובה: כתב הש"ך יו"ד ס"י רע"ו סק"ב ששם של קדושה שלא נכתב לשם קדושה מותר למחקו לצורך תיקון דוקא, כלומר, שאם כתב בספר תורה שם בטעות שלא לשם קדושה, מותר

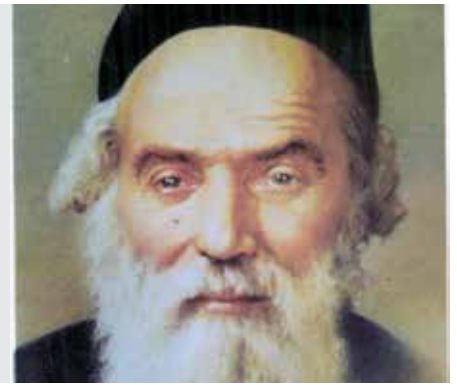
אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388
בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך? זקוק לעזרה?

מוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון אחינו
הישיבה

האם החיוב להכריע לכף זכות הוא רק בפעם הראשונה שרואה או שומע דבר - מה על חברו? או בכל רגע ורגע שהדבר עולה במחשבתו

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

על העשה?

ומבארים זאת על פי חקירה שבה דנו האחרונים, האם מעשה העבירה הוא עצם ההכרעה לכף חובה, וא"כ אינו עובר אלא פעם אחת, או שהעבירה היא במה שמשים בדעתו שחברו בעל עבירה מספק, וא"כ הוא עובר בכל שעה שעולה מחשבה זו בלבו ואינו חוזר ומכריע את חברו לכף זכות.

אם ננקוט כהצד השני, שבכל רגע שעולה הדבר במחשבתו עובר על ה'עשה', אפשר לומר שכוונת החפץ חיים היא, שבשעה שמספר לחברו, על כרחך עולה הדבר עוד פעם במחשבתו, ולכן עובר בעשה, ולא בגלל עצם הסיפור.

בסעיפים הנלמדים היום כותב ה'חפץ חיים', שאחד ממצוות עשה עליה עשוי לעבור המספר לשון הרע היא - 'בצדק תשפוט עמיתך', וזאת במקרה שראה את חברו שדיבר או עשה מעשה שיש לשופטו או לחיוב או לשלילה (וזאת אם הוא איש בינוני, ואילו באיש ירא אלקים נתחייבנו לדון אותו לכף זכות גם אם קרוב ונוטה הדבר לחובה יותר מאשר לזכות), ואם הולך ומספר בגנותו על כך, או שמקבל לשון הרע כעין זה, עובר במצוות עשה זו.

בביאורים ומוספים מביאים כי יש שהקשו, מדוע עובר על העשה כאשר מספר לחברו? הרי בעצם הדבר שהכריע בדעתו את חברו לכף חובה, אפילו בלי שסיפר למישהו אחר, כבר עובר

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע לא ליווה רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל את חתנו למונית?

פסחים דף עא

והיית אך שמח לרבות לילי יום טוב האחרון לשמחה

באירופה, אמר על כך הגאון רבי שמואל דוד וואלקין, אב"ד לאקאטש, שהפסוק מתייחס למה שנאמר לפניו: 'ושמחת בחגך

רבים תמהו על כך, שהרי 'אך' הוא תמיד לשון מיעוט, ואיך דרשוהו כאן לריבוי? בדרשה שנשא לאחר השואה הנוראה

קצרה בארץ ישראל טסו לאמריקה, ומרן הגר"א קוטלר זכה להיות שם ממקימי התורה ביבשת האמריקנית. הבן, ר' שניאור, היה אז בתקופת אירוסיו, והחתונה היתה אמורה להיערך מיד עם שובו לאמריקה. התרגשות רבה ניכרה בר' איסר זלמן בעת שחתנו ונכדו נפרדו ממנו, וירדו בגרם המדרגות, בדרכם לרכב שהמתין למטה, שהיה אמור להובילם לשדה התעופה.

והנה, הבחינו תלמידי התלמוד תורה שר' איסר זלמן לא ירד עד לרחוב ממש, אלא ליווה את ר' שניאור ואביו רק עד אמצע המדרגות שהובילו מדירתו אל הכביש, נישקו ונפרד ממנו. תלמידי התלמוד תורה ביקשו לדעת מדוע ולמה לא ירד הגאון עד למכונית. הלא דבר הוא!

ואז השיב להם מרן הגרא"ז זצ"ל תשובה מרטיטת לב, שצריכה להרעיד את ליבו של כל אחד מאתנו: "הרי לא כל חבריו של נכדי שניאור זכו להגיע למצב שבו הוא נמצא עתה. רובם נשחטו ונעקדו על קידוש השם ולא זכו כלל להגיע לחופתם, אלא נקטפו במיטב שנותיהם, ואם כן כיצד יש באפשרותי לירד עד לרחוב, ולנשקו לעיני כולם, ולהפגין בכך את שמחתי, הרי יש משפחות רבות שלא הגיעו לרגע הזה?"

(טובך יביעו)

אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך' (דברים טז יא). והנה, לפנינו בישראל היו משפחות גדולות ומסועפות, וכאשר הגיעו ימי החג היה במי לשמחה, והשמחה היתה טבעית, כאשר היה כל אחד מיסב על שולחנו ובניו כשתילי זיתים סביב אליו. ואילו עתה, נשאר אחד מעיר ושניים ממשפחה, אין לנו סב או סבתא, דוד או דודה, ונשאר לנו רק היתום והאלמנה, ובכל זאת, גם במצב נורא שכזה יש חובה לשמחה. זו הכוונה 'והיית אך שמח', שאכן נדרש בלשון מיעוט, כלומר, גם אם נשארת אתה לבדך, צריך אתה להיות בשמחה.

(כמוצא שלל רב דברים טז טו - כתבי אבא מרי עמ' רפב)

מספר הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א: זכורני מעשה שהתרחש בעת שלמדתי בתלמוד תורה עץ חיים ושגרם להתרגשות רבה בקרב כל הילדים שהיו נוכחים בשעת מעשה. היה זה בעת שמרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ליווה את חתנו הגר"א קוטלר זצ"ל, ונכדו רבי שניאור זצ"ל, עם שובם לאמריקה, בדרכם להקים את מבצר התורה הגדול של ליקוד.

האב, מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ובנו, ענקי התורה, ניצלו כידוע בניסי ניסים מצפורני הנאצים בשואה, ולאחר שהייה

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

המברך על בשר ב'תשעת הימים' ונזכר שאסור לאוכלו - האם רשאי לטעום ממנו?

ובשבת שבימים אלו, אף כשחל בה תשעה באב - מותר לאכול בשר ולשתות יין. ונחלקו הפוסקים בנוגע לסעודת 'מלוה מלכה', אם דינה כשבת, והמנהג להחמיר. והמברך על בשר או יין בימים אלו, ובטרם טעם מהם נזכר באיסור - יטעם מהם מעט שבמעט, כדי שלא תהא ברכתו לבטלה, ובטעימה שכזו אין זה נחשב שעבר על האיסור.

[שו"ע תקנא, ט, כה"ח קכה (וראה שם שם ככו), ומשנ"ב נח-נט; ביאורים ומוספים דרשו, 68-70]

מנהג ישראל מימות עולם, שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בשבוע שחל בו תשעה באב. וכבר מימות הראשונים, נהגו בני אשכנז וחלק מבני ספרד להחמיר בכך כבר מראש חודש ואילך. ולמרות שראש חודש הוא יום של שמחה, בראש חודש אב נהגו אבילות, כיון שהוא חודש של פורענות, ועוד, שיום זה הוא יום פטירתו של אהרן הכהן. אולם, מנהג רבים מבני ספרד להחמיר בכך רק מב' באב ואילך.

האם מותר לאכול ב'תשעת הימים' רסק פירות הכולל ענבים?

בתשעת הימים מאכלים שמעורב בהם יין, מחשש שיטעו וישתו מהיין בשעת ההכנה. והמבשל בשר לכבוד שבת - יש אומרים שמותר לו לטעום מעט מהתבשיל, אם הדבר נצרך להכנתו. ומותר לאכול ענבים בתשעת הימים, ואף כשזב מהם מיץ לאחר שנבללו ברסק פירות, וכדומה.

[שו"ע תקנא, י, משנ"ב סג וסו, ושעה"צ סח; ביאורים ומוספים דרשו, 72 ו-80]

בהמשך לאמור: בכלל איסור בשר ויין ב'תשעת הימים', אסור גם לאכול בשר עוף, ולשתות מיץ ענבים. וכן נכללים באיסור זה כל מאכל ומשקה שמעורבים בהם בשר ויין, כאשר טעם הבשר והיין מורגש בהם. ויש שכתב שעוגות שמעורב בהן יין כדי להשביח את טעמן, אין להאכילן בתשעת הימים אלא לקטנים שלא הגיעו לגיל חינוך לאבילות (ראה תקציר למחר). ויש שכתב שלכתחילה אין להכין

מי שאסר על עצמו בנדר לתקוע בשופר - האם רשאי לתקוע בו בראש השנה?

החפץ - וכגון שאסר על עצמו תקיעת שופר - אנו נוקטים שבכוונתו לאסור את החפץ, ולכן הנדר חל אף על דבר מצוה. ברם, גם נדר שאינו על 'חפצא' אלא על 'גברא', דהיינו לעשות פעולה מסוימת או להימנע ממנה, חל מדרבנן וצריך להתירו; למעט נדר על דבר מצוה, שבאופן שלא הזכיר את החפץ, אינו חל אף מדרבנן.

[משנ"ב תקנא, נט, ושעה"צ סג; ביאורים ומוספים דרשו, 74-75]

נדר אינו חל מן התורה אלא על 'חפצא', כלומר שהנודר אסור עליו דבר מסוים שיש בו ממשות, כגון שאוסר עליו בשר באכילה; ובאופן זה, חל הנדר גם על 'דבר מצוה', דהיינו שאם קיום המצוה כרוך בעבירה על הנדר, אסור לקיימה. ולכן, לדוגמה, מי שאסר על עצמו בנדר את כל השופרות שבעולם בתקיעה, אסור לו לתקוע בו אפילו בראש השנה. ויש אומרים שאף אם אסר על עצמו פעולה, אך הזכיר את

* אסור לקנות בגדים חדשים ב'תשעת הימים', מפני השמחה שבדבר. וכן אסור לקנות כלי בית גדולים, כגון מכשירי חשמל, רהיטים, או חפצים החביבים על האדם וקנייתם גורמת לו שמחה.
* אסור לתפור בגדים חדשים בתשעת הימים, מפני השמחה שבדבר. ותיקון בגדים ישנים בתשעת הימים - נחלקו הפוסקים אם מותר בתשעת הימים לכתחילה, או רק במקרה שאין בגד אחר ללבוש.
* לדעת הרמ"א, אין לברך את ברכת 'קידוש לבנה' בחודש אב אלא לאחר תשעה באב; ויש שכתבו, כי על פי הקבלה יש טעם לברך ברכה זו דווקא במוצאי תשעה באב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזה כלי אסור לפרק בשבת מדאורייתא ואיזה מדרבנן?

והרכבת חלקי כלי באופן רפוי, מותרת אף מדרבנן, אך בהגבלות שונות, כגון שמדובר בכלי שלא מקובל לחברו בחיבור חזק, ושלא תהא זו הרכבתו הראשונה, ועוד.
וכל פעולה של בנין בכלים המותרת על פי האמור, אינה אלא באופן שאין בה איסור מלאכת 'מכה בפטיש', שפירושה - גמר הכלי והעמדתו על מתכונתו.
[שו"ע תקיט, א, משנ"ב ב רד, וביה"ל ד"ה אסור; ביאורים ומוספים דרשו, 1, וראה שם, 7]

מלאכות 'בונה' ו'סותר' האסורות בשבת מן התורה, הן בבנין המחובר לקרקע, או בכלי המחובר לקרקע; וכן בכלי שנפחו ארבעים 'סאה' (0.330-0.576 מ"ק, לשיטות השונות) ויותר, אשר נחשב כקרקע.
אבל בנין וסותר בכלים - דהיינו בכלי שנפחו קטן מארבעים סאה - אסורים מדרבנן. והיינו, שאסור להדק את חלקיו זה לזה (אף ללא חיבור חזק, הנחשב כ'מכה בפטיש'), לפרקו, או לשוברו.

הדף בקצרה

(באדיבות פורטל הדף היומי)

דף עא עמוד א

* הגמרא מביאה סיוע לדעת עולא בשם רבי אלעזר (הסובר ששלמים ששחטן מערב יום טוב - אינו יוצא בהם ידי חובתו לא משום שלמי שמחה ולא משום חגיגה) ודוחה את הסיוע, ואח"כ מקשה שתי קושיות על דעתו ודוחה אותן.
* לדעת רבין בשם רבי אלעזר: שלמים ששחטן מערב יום טוב - יוצא בהם ידי חובתו משום שלמי שמחה אך לא משום חגיגה.
* לדעת רב כהנא: אימורי חגיגת חמשה עשר בניסן נפסלין בלינה.

דף עא עמוד ב

* רב יוסף מקשה על דבריו של רב כהנא ודוחה את דבריו.
* קרבן פסח ששחטו בשוגג שלא לשמו בי"ד בניסן החל שבת - חייב חטאת.
* המשנה מפרטת מקרים שונים של מי ששחט בשבת קרבנות שלא כהלכתן, ואת הדין.

י"ח בשבט | רבי דוד ב"ר מסעוד צבאח זצ"ל, מדייני ופוסקי מרוקו, בעל שושנים לדוד ועוד

יארצייט:

תקפ"ד: רבי ישראל יונה ב"ר יוסף סג"ל לנדא זצ"ל, מקעמפנא, בעל מעון הברכות.
תקפ"ט: רבי משה ב"ר שלמה (מקרלין) גוטליב זצ"ל, מלודמיר.
תרנ"ד: רבי דוד ב"ר יעקב יוסף הלפרין זצ"ל, חתן רבי ישראל מרוז'ין, ומנהיג בברדיטשוב וסאדיגורא.
תרפ"א: רבי צבי הירש ב"ר חיים מיכל לווינסון זצ"ל, מוואלאזין, מר"י ראדין וחתן הח"ח.
תשט"ז: רבי דוד ב"ר מסעוד צבאח זצ"ל, מדייני ופוסקי מרוקו, בעל שושנים לדוד ועוד.
תש"ן: רבי בנימין בינוש ב"ר אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ר"י מיר.

לומר "לשם יחוד" קודם שכועסים...

כתב בספר "ארך אפיים": שמעתי בשם קדוש אחד שאם היה צריך להראות כעס, היה דרכו לומר קודם זה "לשם יחוד" וכו' שהרי כוונתו בזה הוא רק לעשות נחת רוח להשי"ת ולכן אמר "לשם יחוד" כמו על הציצית והתפילין, ונראה שגם זאת היתה כוונתו שיהיה רק נראה ככועס, אבל לא שיכעוס בלבד.

(ארך אפיים [שנת תרסח] סימן ה אות ו)

בשעה שאנו רואים צורך לכעוס, נתבונן היטב, האם זהו רצון ה' באמת שכעת נכעס.